

ג ל י ו נ ו ח ל ע י ו נ ב פ ר ש ת ה ש ב ז ע

שנה רביעית

טריגיס-בידל נחמה ליבוביץ

פ"ו

ד ל ד (הש"ה)

4

- א. ב. רמב"ן ד"ה וישמע אברם לקול שדי. מה הן ארבע התמיהות שמתרץ הרמב"ן בדבריו?
- ב. אולי אבנה ממנה. רש"י ד"ה אבנה ממנה; רמב"ן ד"ה וישמע אברם החל מן "אבל כל כונתו" עד... "בדברי רבותינו" ספורנו ד"ה אולי אבנה ממנה; אברבנאל: סהבן אשר חלד הגר על ברכי בני אגדלהו ויהיה לי לבן יורט.

מה הן ארבע הדעות בפרוט המלים האלה ומה ההבדל העקרוני ביניהן?

פאלות ודיוקים ברש"י

- 1. א ד"ה שחח מצריה. מה הנימוק החיצוני והפנימי להביא מדרש זה?
- 2. ג " ותקח שרי. מה קשה לו? (ועיין בדברים א' ט"ו ד"ה ואקח)
- 3. ה " חמסי עליך כיצד מפרט הכנוי של "חמסי"! ("הטוה מד"ל: יש לי לזעק עליך חמס). מה ההבדל בין שני הפרוטים ולמה לא הסתפק באחד מהם? (שים לב: לא נאמר בתחילת הפירוש השני "ד"א" אלא נאמר "ועוד", מטעם טהטני - המטכו של הראשון).

ד ותענה טרי

- בבראשית רבא מ"ה ו: ר' ברכיה בס' ר' אבא בר כהנא: דליים ופנדיות (=כלים שמטחמטים נחט בבית המרחץ) הוליקה לה למרחץ. ועיין רש"י ויקרא כ"ה ל"ט ד"ה עבודה עבר.
- רש"י ד"ה ותענה שדי.
- 1. מה כונת המדרש להדגיש בדבריו?
- 2. מה רצה רש"י ללמדנו, ואם לפרש המלה נחכוון, למה לא פרט כבר לפני כן פירק ט' טסוק י"ג ועברום וענו אותם.
- רמב"ן ד"ה ותענית טרי וחברה מפניה. הסוה רמב"ן י"ב י' ד"ה ויהי רעב החל מן "ודע כי אברהם אבינו חטא".

- 3. מהו הקו המסותף בחני פרוטיו אלה? (הסוה לדבריו רמב"ן: לא נהגה שרף בזה למדח מוסר ולא לכדח חסידות, לא מוסר כי אע"פ שאברהם מוחל לה על כבודו, היה ראוי לה למחון אח ידה לכבודו ולא לענותה. ולא מדח חסידות ונמס טובה. כי אין ראוי לאדם לעסות כל יכלתו בלא שחת ידו. ואמר החכם: מה גאווה המחילה בעת היבולה. ומה שלמחה טרה לא היה טוב בעיני האל, כמו שאמר חמלאון למע ה' אל ענין זמטיב לה ברכה חחת עניה... ואברהם לא מנע טרי מלענותה אע"פ שהיה רע בעיניו, ממני חלום בית זכך זה הספור נכתב בתורה לקנות אדם ממנו המדות הטובות ולהתרחק מן הרעות).
- 4. מפני מה נמנע הרמב"ן לומר בדבריה האלה גם במרס כ"א ט"ו?

- אברבנאל: יוכתב הרמב"ן שורה חטאה וכו' ואין הדבר צדך. כי נמר כתב המדיני (אריסטו). שתקני המנוטבע במדה פחותה הוא בהטותו להכריחו לצד הפנגד כמו הנקמה להחריף המקלות המעונות חיסו אותם לצד הפנגד באופן שכאשר נסארו בטבעם יעמדו במצוץ...
- 5. באר אח דבריו ומה מאלצו לפרש כך.

ה. הגר שחח טרי אי מזה באח ואנא תלכי. רש"י ד"ה אי מזה באח. ועיין גם רש"י ג' ט' ד"ה איכה.

- אברבנאל: איך לא יעלה על לבך מאין יצאח טהוא בית אברהם עסיר ונדיב לבב, אוהב אותך ואנח תלכי במדבר הטמס הזה. החמצא: בו בית וכבד כבית אברט, הביטי וראי גבול סממנו נכוגות וגבול מה טאליו תלכי. והמפרטים אמרו טהוא כדך להכנס עמה בדבויים והוא טעם חפל בלי מלח.
- 1. מדוע אין אברבנאל מתנגד לתירוט רש"י זה במאר מקומות ושתקיסו רק כאן?
- 2. כמה שונה אברבנאל מן הפירוט הרגיל ומה מאלצו לפרש כך?
- 3. היח בדברי הגר הטובה לטהי הטאלות או רק לאחת מהן?

- 7. יג. טרא אדם ידו בכל ויד כל בו. רש"י - רמב"ן - אברבנאל אברבנאל: והוא יהיה פרא אדם דרך טאלה וחמיוה. כלומר: והבן אשר תוליד האם יהיה פרא אדם? אדם מדברי, כמו המרא טאינו נכנס ביסובי בני אדם... באטח לא יהיה כן, כי ידו יהיה בכל ויד כל בו, כלומר יהיה מדיני ובעל חברה. נוטא ונותן עם כל אדם ולא יהיה פרא. ואיך אם כן את, הגר, תצאי מבית אברהם ותחידוי במדבר טמט? האם טס תגדלי בניך? האם טס יגדל ויעלה לכבוד ולתועלת?

- 1. כמה שונה אברבנאל מטאר המפרטים ומה הטעם העקרי שאלצו לכתר בדרך זו?
- 2. מהי חולסת פרוטו?